

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 15P/115/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7622202478
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Fandáková, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2022:7622202478.1

Uznesenie

Okresný súd G. Nová Ves v právnej veci maloletého dieťaťa: U. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. T. D., toho času N.. G. XX/X, G. U., dieťa rodičov: matka Z. Y., nar. XX.XX.XXXX, neb. XX.XX.XXXX a otec U. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. T. D., v konaní o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti, o návrhu C. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. T. D., toho času N.. G. XX/X, G. U.Á., na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu 11.05.2022 sa navrhovateľka C. N., T.. D. XX.XX.XXXX (ďalej len „navrhovateľka“) domáha, aby súd neodkladným opatrením rozhodol o umiestnení maloletého U. X., T.. XX.XX.XXXX do ústavu. Zároveň sa navrhovateľka vo veci samej domáha, aby súd rozhodol o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti.

2. Podaný návrh odôvodnila tým, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 10P/18/2021 zo 17.05.2021, právoplatným 17.05.2021, boli jej brat U. X., T.. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletý U.“) spoločne s jeho sestrou I. X., T.. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletá I.“) zverení do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Navrhovateľka v návrhu uviedla, že maloletý U. a maloletá I. sú jej súrodenci. Mali spoločnú matku, vyrastali spolu, najskôr spoločne s ich otcom, potom od nich matka odišla. Po odchode matky z domácnosti bola nápomocná v zabezpečovaní starostlivosti o svojich súrodencov. Následne odišla zo spoločnej domácnosti a aktuálne žije so svojím manželom v prenajatom rodinnom dome a majú svoje dve maloleté deti. Jej manžel brigádniccky pracuje a ona je na rodičovskej dovolenke. Ešte pred zverením súrodencov mala veľké obavy o to, ako to zvládnu a či ju budú v súrodenci rešpektovať, keďže sú obaja v období dospievania. Jej obavy sa potvrdili po veľmi krátkom čase od ich zverenia. Obaja jej súrodenci majú svoje názory, nároky a svojské správanie, ktoré je často rozdielne od jej predstáv. V súvislosti so zverením do náhradnej osobnej starostlivosti ale aj problémovým správaním oboch súrodencov spolupracovali aj so psychologičkou Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves. Správanie oboch jej súrodencov bolo striedavé, chvíľu dobre, chvíľu zle. Situácia v ich rodine sa vyhrocuje. Maloletá I. je od 02.05.2022 umiestnená na dohodu v diagnostickom centre Lietavská Lúčka. Chovanie a správanie maloletého U. sa však výrazne zhoršilo. Opakovane požíva alkohol, odchádza z domu aj na niekoľko dní, pričom sa neohlási, ani kde je a telefón nedvíha. Naposledy odišiel z domu v piatok 29.04.2022 a domov prišiel až v utorok ráno 03.05.2022. Bolo zjavné, že má za sebou požívanie alkoholu. Nič nevysvetlil, nerozprával, šiel spať. Na ďalší deň taktiež nič nevysvetlil. Vymeškáva školu. Ďalej navrhovateľka zdôraznila, že sa opakovane snažila maloletému Tiborovi prepáčiť, odpustiť mu a dať mu novú a novú šancu, avšak jeho chovanie už prekračuje všetky hranice. Opakovane mu oznámila, že ak sa jeho správanie nezmení, nemôže u nich ďalej bývať a že pôjde do ústavu. Aj napriek tomu maloletý Tibor zopakoval odchod z domácnosti, nebol doma 5 dní a vymeškal vyučovanie.

Je toho názoru, že kým bude v kontakte so svojimi kamarátmi, nemožno očakávať zlepšenie jeho správania. Už v predchádzajúcom období bola opakovane rozhodnutá ukončiť starostlivosť o svojich súrodencov. Maloletá Martina súhlasila s umiestnením a vyjadrila sa, že verí, že jej pomôžu. Zatiaľ sa preto s maloletou Martinou dohodli, že po umiestnení sa vráti k nim. Maloletý Tibor však, aj keď niečo sľúbil, nedodrжал to. Neustále požíva alkohol a odchádza z domu aj na viac dní. Z uvedeného jeho konania je vystresovaná a neustále vo veľkom napätí. Po narodení jej druhého dieťaťa už nemá sily zabezpečovať starostlivosť maloletému Tiborovi a tak žiada o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti. Má vedomosť o tom, že jeho otec si ho nemôže vziať k sebe a tak je nevyhnutné umiestniť ho do nejakého ústavu. Nevhodné správanie oboch detí riešila aj cez Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves. Majú vedomosť o tom, že odmieta naďalej zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť. V závere uviedla, že nakoľko je maloletý Tibor v problémovom veku, v puberte a keď je mimo domu viac dní a pod vplyvom alkoholu, môže sa niečo stať, navrhuje, aby súd rozhodol neodkladným opatrením o jeho umiestnení do ústavu.

3. Z rodného listu maloletého súd zistil, že jeho matkou bola Z. Y., nar. XX.XX.XXXX. Z lustrácie v registri obyvateľov mal súd za preukázané, že matka maloletého 13.12.2020 zomrela. Otcom maloletého je U. X., T. XX.XX.XXXX.

4. Z pripojeného spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 10P/18/2021, súd zistil, že neodkladným opatrením č. k. 10P/18/2021 - 21 z 11.05.2021 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti navrhovateľky a následne rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 10P/18/2021 - 48 zo 17.05.2021, boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá je oprávnená ich zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach a otec bol zaviazaný prispievať na ich výživu vo výške po 50,- € na každé z maloletých detí vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny, počnúc od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves z 12.11.2021, ktorá je súčasťou pripojeného súdneho spisu sp. 10P/18/2021 mal súd za preukázané, že navrhovateľka má výchovné problémy so svojimi maloletými súrodencami. Súrodenci nemali záujem o spoločné trávenie voľného času, ani o zapájanie sa do domácich prác. S maloletými deťmi a navrhovateľkou boli vedené rozhovory, hľadalo sa riešenie vzniknutých situácií. U maloletého Tibora sa vyskytovali problémy s konzumáciou alkoholu, ktoré boli riešené dohovorom. Bol hádavý a náročný. Navrhovateľka pri pohovore uviedla, že má s deťmi veľké výdavky, majú vysoké nároky a finančnú situáciu v rodine nezvláda. Uviedla, že otec sa o maloleté deti nezaujíma ani, keď ho vyzve, aby si ich vzal občas aspoň počas víkendov. Maloletý Tibor je študentom 2. ročníka Strednej odbornej školy Železničnej v Košiciach. Do školy v tomto školskom roku denne dochádza. Zohľadňujúc rôzne vzniknuté problémy v rodine, ktoré navrhovateľka ani za pomoci Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves nezvláda, bola 10.11.2021 zvolaná prípadová konferencia, ktorej sa zúčastnili psychologička centra, ako aj navrhovateľka a maloleté deti. Bolo im poskytnuté odborné sociálne poradenstvo. Maloleté deti sľúbili, že sa budú viac snažiť doma aj v škole.

6. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

7. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

8. Podľa § 360 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

9. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

10. Podľa § 367 ods. 2 CMP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví.

11. Podľa § 367 ods. 3 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

12. Podľa § 328 ods. 1, ods. 2 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327 (neodmietol návrh pre vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní), nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

13. Podľa § 329 ods. 1, ods. 2 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Podľa § 330 ods. 1 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

15. Podľa § 334 CSP, súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

16. Podľa § 363 CMP súd môže aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

17. Podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odíme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

18. Podľa § 37 ods. 5 zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

19. Podľa § 37 ods.7 zákona o rodine súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

20. Podľa § 37 ods. 8 zákona o rodine súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

21. Vo vzťahu k neodkladným opatreniam vo veciach maloletých detí je potrebné uviesť, že ich nariadenie prichádza do úvahy vždy vtedy, ak dočasná úprava pomerov je naliehavá a nevyhnutná. Bez splnenia tejto podmienky nie je možné, aby súd neodkladné opatrenie nariadil. Naliehavosť a nevyhnutnosť neodkladného opatrenia sa však musí prioritne vzťahovať k predmetu konania, ktorým je starostlivosť súdu o maloletých.

22. Účelom neodkladného opatrenia v súlade s vyššie citovanou právnou úpravou je neodkladná úprava pomerov účastníkov. Z charakteru neodkladných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd zisťovať všetky okolnosti, ktoré sú potrebné pre vykonanie meritórneho rozhodnutia. Pri zisťovaní skutočností potrebných pre nariadenie neodkladného opatrenia nemusí byť dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie.

23. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplynulo, že navrhovateľka už nezvláda starostlivosť o maloletého Tibora a to kvôli jeho opakovane nevhodnému správaniu, odchodov z domu, požívania alkoholických nápojov, vymeškávania školy. V dôsledku tohto, že maloletý Tibor ju ani napriek opakovaným dohovorom a prisľubom z jeho strany nerešpektuje, odmieta naďalej zabezpečovať jeho starostlivosť a v dôsledku jeho nepredvídateľného správania v pubertálnom veku, žiada súd, aby ho neodkladným opatrením umiestnil do ústavného zariadenia.

24. Súd konštatuje, že v danom prípade navrhovateľka neosvedčila potrebu bezodkladnej potreby úpravy pomerov k maloletému Tiborovi a jej návrhu preto nebolo možné vyhovieť.

25. Konkrétne súd uvádza, že z nateraz osvedčených skutočností je zrejmé, že v rodine maloletých detí, ktoré aktuálne žijú so svojou sestrou, do starostlivosti, ktorej boli zverené, sa opakovane vyskytli problémy s výchovou maloletého Tibora, ktorý zjavne odmieta rešpektovať navrhovateľku ako autoritu a ani napriek úzkej spolupráci s Centrom pre deti a rodiny Spišská Nová Ves, a jeho prisľubom, nedošlo k zlepšeniu jeho správania.

26. Pokiaľ navrhovateľka žiada súd o umiestnenie maloletého Tibora do ústavného zariadenia, tomu zodpovedá uloženie výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine, resp. nariadenie ústavnej starostlivosti podľa § 54 zákona o rodine. K prípadnému uloženiu výchovného opatrenia je potrebné uviesť, že výchovné opatrenia majú plniť ochrannú funkciu - napomáhať navrátenie riadneho výchovného prostredia, ktoré zabezpečí, že sa dieťa bude vyvíjať v súlade so všeobecne akceptovanými morálnymi zásadami spoločnosti. Súd je však povinný posúdiť výber typu zariadenia podľa cieľa, ktorý sa pobytom dieťaťa v ňom sleduje (resocializácia, odborná diagnostika a pod.). V záujme dieťaťa môže súd zároveň rozhodnúť, že ukladá aj iné výchovné opatrenia. Tieto zásahy môžu mať len dočasný charakter (zväčša sú obmedzené maximálnou dobou 6 mesiacov), dĺžku ich trvania taktiež musí súd zväziť s ohľadom na vykonané dokazovanie. V prípade nariadenia ústavnej starostlivosti je potrebné vykonať dokazovanie smerujúce k zisteniu, či nie je možné zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej osobe resp. do pestúnskej starostlivosti.

27. Súd akcentuje, že odňatie dieťaťa z domáceho prostredia a jeho umiestnenie do akéhokoľvek ústavného zariadenia je vždy veľmi silným a citeľným zásahom do života dieťaťa a treba ho pokladať až za krajné riešenie. Preto zo strany súdu treba vždy starostlivo zvažovať, či výchova dieťaťa je tak vážne narušená, že je nevyhnutné jeho vyňatím z domáceho prostredia a umiestnením dieťaťa do ústavnej starostlivosti zasiahnuť do jeho života. O to viac je to citeľnejšie, pokiaľ ide o odovzdanie dieťaťa do ústavného zariadenia neodkladným opatrením, ktorému nepredchádza také dôkladné dokazovanie ako pri rozhodovaní vo veci samej.

28. V tomto konkrétnom prípade musí súd dôsledne zisťovať prečo otec maloletého Tibora, ako jeho jediný žijúci rodič nemôže alebo nechce zabezpečovať jeho výchovu. Navyiac je maloletý Tibor už vo veku blízkom dospelosti a súd je povinný zistiť aj jeho názor na prejednávanú vec, čo nie je možné v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, kde sa nevykonáva dokazovanie v riadnom rozsahu.

29. V danej veci mal súd za to, že nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia nie je dôvodné, pretože nebola splnená podmienka bezodkladnosti veci a potreby okamžitého zásahu súdu formou navrhovaného neodkladného opatrenia. V danej veci mal súd za osvedčené, že s maloletým sú síce výchovné problémy, avšak maloletý nateraz nie je v priamom ohrození života a zdravia. V záujme maloletého dieťaťa (pokiaľ samozrejme nejde o vec, ktorá objektívne neznesie odklad), je vždy dôsledne preskúmať odôvodnenosť tohto krajného výchovného opatrenia.

30. Pre úplnosť súd uvádza, že z návrhu navrhovateľky má osvedčené, že situácia v rodine je vážna a preto bezodkladne vo veci samej nariadi pojednávanie, na ktorom vykoná potrebné dokazovanie a následne vo veci rozhodne.

31. Súd o trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP a to tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves písomne v štyroch vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané (§ 127 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP). Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.